

Autorės pastaba

Saugodama privatumą, kai kuriuos asmenis, tarp jų savo brolius ir seseris, šioje knygoje pavadinau kitais vardais. Taip pat pakeičiau kai kurias lengvai atpažįstamas detales. Knygos gale pateikiau visų pseudonimų sąrašą.

Prologas

AIŠKIAI GIRDĖJAU, KĄ PASAKĖ GYDYTOJAS, mano tėtis taip pat. Bet kol nusileidome laiptais ir išėjome į prieangį, jis viską perdėliojo savaip.

– Toni, – pasakė onkologas, – jei iškart mesit rūkyti, didelė tikimybė, kad ligą įveiksit.

Vos peržengęs durų slenkstį tėtis išsitraukė cigaretę. Prisidėgė, išspraudė žiebtuvėlį į „Bensons“ cigarečių pakelį ir įsikišo šį į marškinių kišenę. Jis, mano tėtis, visada nešiojo languotus marškinius trumpomis rankovėmis.

Iš nuostabos išplėčiau akis. Pastebėjęs mano žvilgsnį jis iškėlė galvą, atsilošė, įtraukė dūmą ir išpūtė pro nosį.

– Tėti...

Perėmė cigaretę ne dviem tiesiais pirštais, o nykščiu ir smiliumi. Vėl atlošė pečius, išsitiesė. Buvo neaukštas, tad priešgyniaudamas taip atrodydavo ūgiu viršesnis.

– Tėti, gydytojas tau liepė mesti rūkyti, – tariau.

Bet jis tik papurtė galvą, kietai suspaudė lūpas. Nusuko žvilgsnį į šalį.

– Nieko panašaus. – Tėvas buvo iškalbus. – Liepė kiek apstoti, ir viskas.

Dieve šventas.

Tonis O'Salivanas, mano tėtis, neišgyveno nė metų.

Bet jį praradau jau tada. Ten, prie ligoninės durų, skendėdama jo dūmų ir neigimo debesyje, supratau, kad viskas baigta. Galėčiau sakyti, kad atitrūkau staiga, bet tai būtų netiesa. Saitai pleišėjo kaip drūti tiltus laikantys lynai per žemės drebėjimą. Tūkstančiai vijų, visi trapūs, su šiuo žmogumi mane sieję ryšiai tyliai pokšėdami nutrūkinėjo vienas po kito.

Visos kadaise buvusios „aš“: trimetė, septynmetė, penkio-likmetė, – visos stovėjome išplėtusios akis, pagaliau viską suprasdamos, pagaliau susivokdamos.

Jam vis viena.

Mūsų *ištis* niekas nemyli, ir jam vis viena.

Toniui O'Salivanui niekas nerūpėjo. Nerūpėjau aš, stovinti prie ligoninės plyštančia širdimi, išgirdus naujieną, kad tėvas sunkiai serga, ir suvokianti, kad jis ketina rūkyti iki paskutiniosios. Ir apskritai niekas niekada nerūpėjo. Nei mes, vaikai, nei motina, nei mūsų vaikystė ar vargai – niekas. Viskas, kas tą akimirką Toniui rūpėjo, tai cigaretė rankoje. Ir jis, ir aš tai žinojome. Niekas, ką kartu išgyvenome, jam, velniai rautų, ničnieko nereiškė. Nė vienas iš mūsų, niekas.

Mano tėtis buvo priklausomas.

Ir kai visi išsvajoti ryšiai, kuriuos iš gerų norų buvau susikūrusi, persitempę nutrūko, pasijutau stovinti atstu, kaip niekad nutolusi nuo šio nepakenčiamo žmogaus, šios pamesto proto ir dvasios šiukšlės. Šio vyro, kurį visą gyvenimą beviltiškai mylėjau. Jis gyveno dėl savo priklausomybių. Cigaretės, kaip ir

kitos priklausomybės – heroinas, alkoholis ir moterys – sudarė tėvo *esybę*.

Jis nukratė cigaretę, pelenai nubyrėjo ant žemės tarp mūsų. Pažiūrėjau žemyn. Ne, nebus jokios *eureka* akimirkos, tik ne Toniui. Jis laisvu kritimu ners į šią ugnį iki pat galo. Ir aš nieko čia nepakeisiu. Jis nepakils iš pelenų.

Visa tai, ir apskritai viskas, buvo tuščiai. Aš – vienintelis feniksas, tik man iš mūsų dviejų pavyks išsikapstyti iš šios velniavos. Pokyčiai, pamokos, išsivadavimas iš dvokiančios prigimtinių skylės – visa tai buvo skirta tik man. Man vienai.

Man vienai.

Ir tai pati liūdniausia mintis pasaulyje.

I

KAI KURIUOS PRISIMINIMUS NORĖČIAU IŠSAUGOTI. Apie juos mielai pasakoju. Štai sėdžiu vasarą ant žalios tėčio „Cortinos“ galinės sėdynės, matau jo pakaušį, tankias garbanas, įdegusią ranką, besiilsinčią ant nuleisto durelių lango su cigarete tarp pirštų. Man į veidą lyg ventiliatorius tvoskia vėjas, plaukai plaka skruostus. Groja tėčio kasetės, visa šeima dainuoja. Tėtis auksiniu žiedu stuksena ritmą.

Bet kai kuriuos prisiminimus norėčiau pamiršti, apie juos sunku kalbėti. Jie slegia. Bet noriu papasakoti ir apie juos, kad juos čia palikčiau ir gyvenčiau toliau.

Stoviu, šešiametė, prie tėvų miegamojo durų ir žiūriu vidun. Akys dar neapsipratusios prie šviesos, todėl nelabai suvokiu, ką matau.

Paskui suvokiu.

Tėtis tįso ant lovos keistu kampu. Džinsai nusmaukti iki pusės šlaunų, tad matau jo pilvą ir apatinius. Visa oda nusėta juodais ratilais, ant šlaunies juoduoja mėlynė, jos centre stirkso plastikinis švirkštas – toks, koku durdavosi į ranką. Pakibęs ant įsmeigtos adatos tabaluoja vamzdelis.

Stoviu ir žiūriu. Lova pageltusi nuo šlapimo dėmių, o tėtis guli apšviestas vienišo saulės spindulio, pralindusio pro užtrauktų senų užuolaidų plyšį ir grindimis nusigavusio iki jo. Šviesos stulpe sūkuriuoja dulkės.

Jo veidas atsuktas į mane.

Negyvas?

Ar tai ištariau garsiai? *Negyvas?* Manau, kad sušukau, bet nežinau. Garsas atsimušė į sienas, ir nesupratau, ar tai mano balsas, ar pašėlęs širdies plakimas.

Dabar pagalvojus, veikiausiai šaukiau, nes tėčio draugas Džonas Bynas atbildėjo laiptais aukštyn žengdamas per tris pakopas ir tebesivilkdamas megztinį. Nustūmęs mane į šalį puolė į miegamąjį vis kviesdamas tėtį vardu.

– Ei, Toni, ei, ei, Toni...

– Ar tėtis negyvas? – paklausiau.

Džonas Bynas pralėkė pro mane, laiptais žemyn ir į gatvę.

Mano tėtis Tonis O'Salivasas gimė Airijoje. Apie pirmuosius penkerius jo gyvenimo metus žinių nėra. Žinoma tiek, kad motina jį atidavė į liūdnei pagarsėjusią Goldenbridžo amatų mokyklą* ir ten jis išbuvo iki penkerių. Paskui jį įsivaikino Džimas ir Mei O'Salivanai ir išsivežė gyventi į Klontarfą. Jie buvo bevaikiai. Mano senelis Džimas dirbo valstybės tarnautoju, nors studijavo mediciną UCD**. Buvo giliai tikintis, kasdien

* XIX a. katalikiškos Gailestingumo seserų kongregacijos įsteigta mokykla Dubline. Ji priklausė platesniam Airijos amatų mokyklų, įkurtų siekiant rūpintis pažeidžiamais ar apleistais vaikais, suteikiant jiems išsilavinimą, profesinį mokymą ir prieglobstį, tinklui. (*Čia ir toliau – vert. past.*).

** University College Dublin.

eidavo į mišias, o *Irish Times* visada perskaitydavo nuo pirmo iki paskutinio puslapio.

Tėtis pasakojo, kad Džimui gulint mirties patale jis šio paklausęs apie savo kilmę. Džimas atsakęs, kad tėčio motina iš tiesų esanti jo teta, sesuo Pranciška Ksavera (Džimo sesuo). Šią tetą Tonis prisiminė iš vaikystės – kasmet sutikdavo per šeimos susibūrimus. Pasak tėčio, anomis dienomis ši jį lepindavusi dovanomis, tačiau po tų susitikimų jį visada apimdavęs nerimas ir liūdesys.

Taigi galiausiai jis sužinojo, kad ji pastojė būdama keturiasdešimt dvejų – Korko vienuolyne, kuriame gyveno, o kūdikį į Goldenbridžą Dubline atvežė kita Džimo sesuo, taip pat vienuolė. Tonis buvo įvaikintas, tačiau kokio amžiaus ir kuriam laikui, mes nežinome, bet vėliau sugrąžintas ten pat. Kai jam sukako penkeri, jo dėdė, Džimas, pasiėmė jį namo.

Tėtį ši istorija labai prislėgė.

Bet jis viską išsigalvojo. Baigdamą rašyti šią knygą atlikau DNR tyrimą. Jis parodė, kad neturiu jokių genetinių ryšių su O'Salivanais. Dievai žino, kam tėčiui prireikė to pramano, bet apie tą laiką, kai Džimas mirė, į paviršių jau ėmė lįsti gandai apie vaikų išnaudojimą Goldenbridže. Galbūt Toniui buvo sunku pripažinti buvus vienam iš tų vaikų, todėl kai tėvo jau nebuvo šalia ir nebeliko kam prieštarauti, sugalvojo tą pasaką apie jį saugojusias vienuoles.

Kas Tonį ištiko per pirmuosius penkerius gyvenimo metus, mes nežinome, tačiau, į viešumą lendant vis daugiau istorijų apie katalikiškas šeštojo–septintojo dešimtmečių labdaros organizacijas, nesunku numanyti.

Žinome tiek, kad, prieš patekdamas į gražią vidurinės klasės – valstybės tarnautojo ir namų šeimininkės – šeimą, Tonis kažką prarado.

Ir niekada to nebeatgavo.

Tonis mums, vaikams, pasakodavo, kad pirmieji jo prisiminimai buvo apie gaisrą. Pasakojo regis, kaip stovi lovelėje ir verkia, o aplink siaučia ugnis.

– Nežinau, iš kur atsiradau, – sakydavo jis, – bet žinau, kad perėjau ugnį.

Vaikystėje man dažnai akyse sukdavosi šis vaizdas – kūdikio gaisre. Stovi lovelėje, mato, kaip viskas griūva ir pleška iki pamatų, bet yra bejėgis gelbėtis.

Niekada nesužinosime, ar tai tiesa, ar dar vienas tėčio pramanas. Veikiausiai pramanas; jis daug ką išsigalvodavo.

Paauglystėje Tonis buvo maištingos sielos, protestavo prieš vidurinės klasės gyvenimą, kurio jam linkėjo tėvai. Jie jam suteikė viską, ko reikėjo, kad atsistotų ant kojų, bet jis nepriėmė. Jie turėjo ramų namą prie jūros. Tonis lankė privačią berniukų mokyklą Dublino centre, Belvederio koledžą, ir buvo teniso čempionas. Gavo vietą Trejybės koledže, bet jos atsisakė ir išvyko į Angliją – ten eidamas nuo durų prie durų pardavinėjo paveikslus ir vartojo narkotikus.

Tėtis pasakojo, kad dar berniūktis numindavo dviračiu nuo savo namų iki Dolimaunto paplūdimio, gulėdavo ant žolės, rūkydavo ir skaitydavo knygas. Pasak jo, tai būdavęs mėgstamiausias jo užsiėmimas. Manau, šią istoriją jis man papasakojo todėl, kad tame paplūdimyje, atrėmęs galvą į apverstą dviračio sėdynę, būdavo tikrasis jis, tikrasis Tonis. Man gera galvoti apie jį ten, Dublino įlankoje, kur jam virš galvos

klykaudamos nardo žuvėdros. Regiu, kaip jis knyga prisidengia akis nuo saulės. Tai buvo Tonis, dar neįsisukęs į priklausomybių verpetą, dar nebėgantis nuo kažko, ką prarado per tuos pirmuosius penkerius metus. Gal tyla tame paplūdimyje tapo per gili, gal jis nepakėlė savo minčių ir to, kas jį persekiojo. Kas žino? Netrukus Koventrio autobusų stotelėje jis sutiko mano motiną, jiedu veikiai įsitaisė penkis vaikus ir tiek priklausomybių, kad nepajėgė jų įveikti, o jų gyvenimas prisipildė juodžiausio vargo, kokį tik galite įsivaizduoti. Kai atvyko į Angliją, narkotikų Tonis pavartodavo tikrai retsykais. O kai būdama šešerių stovėjau tarpduryje žiūrėdama į jo kūną be gyvybės ženklų, pusiau nukarusį nuo lovos, jis jau buvo priklausomas nuo heroino.

Tonis buvo apsišvietęs vidurinės klasės žmogus. Iškalbus, charizmatiškas, gerų manierų.

Bet kartu jis buvo profesionalus nusikaltėlis, girtuoklis ir narkasas.

Ir jis buvo *mano tėtis*.

Džonas Bynas išlėkė kviesti pagalbos. Tėtis perdozavo ir kovojo su mirtimi gulėdamas myžalų ir vėmalų patale. Tokia buvo mūsų namų realybė. Atvykę greitosios vyrukai neskubėjo. Atrodė, kad jiems visa tai nuobodu. Jie slankiojo vangiai tarsi apsnūdę, po žingsnį, garsiai dūšaudami. Žiūrėdami į tėtį mindžikavo vietoje, padilbomis žvilgčiojo vienas į kitą ir kilnojo antakius.

Žinojau tą kodą, tą paniekos kalbą. Jau šešerių buvau ją puikiai perkandusi. Tėtis galavosi mirtimi, o jie, užuot rodę rūpestį, kaip privalėjo, manė, kad jis vargu ar vertas gelbėti.

Jie elgėsi šiurkščiai.

– Nagi, bičas, keliesi, – drėbė vienas, lyg tėtis būtų tiesiog parkritęs.

Suėmę už rankų ir kojų šonu švystelėjo jį ant neštuvų, nepatogiai, viena ranka po nugara. Bekeliant koją nusmuko batas. Vyrukas užvertęs akis paspyrė batą po lova. Kažką sumurmėjo, jo porininkas taip pat nusivaipė.

Jie nenorėjo padėti. Nenorėjo tėčio gelbėti.

Visa tai matydama, aš tik verkiau ir purčiau galvą, bet neskakiau nė žodžio. Norėjau rėkti, kad jie tėtį gelbėtų, kad jam padėtų. Bet nerėkiau. Tik rankove valiausi per smakrą riedančias ašaras. Rankovė permirko kiaurai.

Džonas blaškėsi pirmyn atgal.

– Ar jis atsigaus? – paklausė vieno iš paramedikų, bet reakcijos nesulaukė. Lyg būtų tuščia vieta.

– Ar tėtis mirė? – paklausiau aš kito. Jokio atsako.

Jie išnešė tėtį neštuvais pro pat mane ir laiptais žemyn. Atrodė, jog visa tai vyksta kažkokiam sapne. Galvoje be paliovos sukosi viena mintis: „Negyvas?“

Atrodė negyvas. Oda pilka, įsitempusi, akys sukritusios giliai į akiduobes. Veidas toks blyškus, kad raudoni ūsų plaukeliai styrojo tarsi po vieną, mačiau menkiausią odos dalelę, nykstančias melsvas rankų venas, mažylį pirštą su signete.

– Tėti... – tariau.

Jį išnešė iš namų. Neliko nei jo, nei greitosios. Išvažiavo be švyturėlių, be sirenos.

Pagalvojau apie žymes tėčiui ant kojų, mėlynai raudonas dėmes ant baltos odos. Pilkai juodus ratilus. Žinojau, kad jie nuo adatų.

Džonas Bynas nusileido žemyn. Nusekiau jam įkandin.

– Nebijok, K, – tarė jis, ir aš linktelėjau.

– Ar tėtis mirė? – paklausiau.

– Ne, ne, tik sublogavo, – atsakė Džonas. Įsispyręs kojų pirštais į kulnus nusiavė sportbačius ir atsisėdo. – Ramiai, tavo tėtis pasveiks. Tilė irgi tuoj grįš, tai...

Jis paplekšnojo sofą greta savęs. Bet aš nesėdau. Užlipau laiptais aukštyn ir dirstelėjau į lovą, kur ką tik gulėta tėčio.

Jei tėtis mirė, kas mus vežios mašina?

Tonis nemirė. Jis grįžo dar tą pačią dieną ir dėjosi lyg niekur nieko, nors iš akių atrodė gerokai paliejęs. Kai prisėdo ant sofos, užbėgau aukštyn ir atnešiau jam žiebtuvėlį ir cigaretes, kurie buvo nukritę ant grindų miegamajame.

– Ačiū, mano Katryna, – tarė jis.

Jis visada man taip sakydavo.

Džiaugėmės jį matydami. Jis paspaudė Džonui Bynui ranką, jiedu persimetė keliais sakiniais.

– Brol, maniau, tau ragas, – tarė Džonas.

– Tik ne man, Džoni, – atsakė Tonis šypsodamasis pro išpūstą debesį. Antrą dūmą traukė gerokai giliau.

Kitą dieną švietė saulė, ir tėtis man leido pasėdėti mašinoje prie vairo apsimitant, kad vairuoju. Jis nuleido langą, užtrenkė dureles ir atsitraukė parūkyti, o aš įtempusi kaklą žiūrėjau į užpakalinio vaizdo veidrodėlį ir rankomis neva sukiojau odinį vairą. Stumdydama pavarų svirtį pirmyn atgal, šokčiojau ant sėdynės. Mašiną užliejo saulė, ir man rodėsi, kad ji mane maitina. Tėtis užsimerkęs atgręžė veidą į šviesą, ir aš žiūrėjau, kaip jis giliai kvėpuoja. Paskui atsisuko į mane, ir jo veidą nušvietė šypsena.

– Nori muzikos?

Jis pasilenkė, užvedė variklį ir įjungė grotuvą. Suskambo Fleetwoodo Maco daina „Go Your Own Way“. Mūsų daina.

Kai tėtis būdavo šitoks, jį mylėjau labiausiai už viską pasaulyje.

2

VIENI PIRMŲJŲ MANO PRISIMINIMŲ – kaip mudvi su mažąja kaimynų Keite vaikydavomės vyresnius brolius ir seseris: mes iš paskutiniųjų stengiamės neatsilikti, o jie iš paskutiniųjų stengiasi mumis atsikratyti. Ir taip nuolatos.

Kol kartą mane partrenkė mašina.

Mes gyvenome ilgoje ir siauroje Vaino gatvėje, įsispraudusioje tarp gyvenamųjų namų ir didžiulio Sidnėjaus Strindžerio* mokyklos sporto aikštyno. Pati mokykla stovėjo gatvės gale, priešais bažnyčią. Už mūsų namo būdavo dykvietė, kuri ribojosi su Šv. Petro parapijos kapinėmis, bet girdėjau, kad dabar jau abiejų nebėra – užstatytos namais.

Tai buvo Hilfildsas, spaudoje dažnai vadinamas problemiškausiu Koventrio rajonu. Viena skurdžiausių vietų visoje Didžiojoje Britanijoje. Anais laikais neviltis supo mus iš visų pusių, lyg vargšai būtų buvę čia specialiai suvaryti, kad būtume vienoje krūvoje ir toli nuo akių.

* Alderman Sidney Stringer (1889–1969) – žymus Koventrio politikas ir visuomenės veikėjas.

Mūsų rajone visi buvo iš kur nors atvykę, ir pagal tai burdavomės į grupes. Karibiečiai, nigeriečiai, azijiečiai, škotai, airiai. Bendravome ir vieni kitus mylėjome tiek pat, kiek ir pešėmės, tačiau imigrantams būdingu papročiu spietėmės prie savų. Kad ir kur gyvenome, tėtis susirasdavo kitų airių. Būti airiu Britanijoje niekada nelengva, juolab aštuntajame ir devintajame dešimtmečiuose dėl IRA* išpuolių. Airiai dar metų metus kentė jų pasekmes. Bent jau mano tėtis: jis buvo suimtas dėl 1974 metų Birmingamo sprogdinimų.

Hilfildso horizonto liniją vietomis skrodė aukšti daugiabučiai tarsi antkapiai dangaus fone. Bjauriausi iš visų daugiakauščių, pajuodusiais šonais. Mamos draugė Helena iš vieno jų iššoko.

Aplink mus visi skendo skurde. Nieko neturėjome. Todėl, kaip tokiose vietose dažnai nutinka, dauguma gelbėjosi alkoholiu ir narkotikais. Jie palaikė jėgas. Kad ir kaip beprotiškai tai skambėtų, tokia buvo realybė. Narkotikai ir alkoholis padėjo stumtis pirmyn, kol užvaldydavo, – ne išimtis buvom ir mes, diena iš dienos. Mūsų namuose visi šaukšteliai buvo pajuodę nuo heros kaitinimo.

Rūkyti žolę – sakydavom „pūsti“ – Hilfildse buvo taip pat įprasta, kaip gerti arbatą. Bet viskas, kas susiję su hera, buvo slepiama. Anksti išmokau nekišti nosies į virtuvę, kai tėvai ten užsidarydavo. Iš pradžių jie rūkė, ir vis siūsdavo mane į parduotuvę „Milkybars“ šokoladukų, mažų baltojo šokolado plytelių, suvyniotų į foliją ir popieriuką. Maniau, jie įnikę į šokoladą, bet iš tiesų jiems reikėjo folijos. Vėliau pradėjo

* Airijos respublikonų armija.

badytis. Kartais juos rasdavau atsijungusius, apsinešusius taip, kad nepajėgdavo pasijudinti, todėl taip ir drybsodavo su švirkštu, įbestu į ranką ar koją. Toks gyvenimas lydėjo nuo pačios mažumės.

Stumtis būdavo gėda, ir aš kažkaip perpratau šią socialinę normą, nors abu mano tėvai tai darė nuolat. Ji sklido iš balso, kai jie užrikdavo „Dink iš čia!“, jei juos kartais užklupdavai. Ji sklido iš to, kaip jie slėpdavo maišelį po kilimo kampu. Kad tai blogis, žinojau tiek aš, tiek jie. Visgi heroiną ilgai laikiau vaistu, nuo kurio mamai palengvėdavo. Tik jo gavusi ji nustodavo vemti ir triesti; tik nuo jo paliaudavo raitytis ir kriokti.

Pažinojome visus savo gatvės kaimynus. Diksonus, kurių tėtis vieną vakarą ištiktas pykčio priepuolio mačete užmušė savo šunį. Peitelus, auginančius neigalų vaiką. Klarkus, kurių visi berniukai turėjo skirtingus tėčius. Klarkų mama Betė, mano mamos draugė, atėjusi pas mus tiek nusitašydavo, kad apsišlapindavo ant sofos. Ji amžinai tai neigdavo, bet kartą motina šlapią dėmę aptiko iš karto, vos jai išėjus, ir taip įsiuto, kad nudrožė prie Betės namų su žalių dažų skardine ir ant lauko durų užrašė: STORA KEKŠĖ.

Po dvidešimties minučių prisistatė policija.

– Kokį galą veikei kitapus gatvės, Tile? – paklausė jie mamos, o ši atrėžė nenutuokianti, apie ką, po galais, jie kalba. Anie mostelėjo į žalias pėdas, vedančias nuo Betės namų iki pat mūsų durų.

Užpakalinėje mūsų sublokuotų namų pusėje ėjo bendras žalios erdvės ruožas. Mažų aptvertų kiemukų varteliai vedė į plačią pievą, o ši driekėsi iki milžiniškų ažuolų giraitės. Jiems

turėjo būti keli šimtai metų. Kai sąmoningai bandau susitelkti į teigiamus vaikystės prisiminimus, galvoju apie tuos medžius, kaip saulės nutvieksa žolė lyg nuręžta baigdavosi ties tamsiu jų šešėliu, kaip akims tekdavo prisitaikyti įlėkus į jų paunksmę. Regiu save bėgančią per tą žalumą, nuo šakos kyburiuojančias brolio kojas. Artimiausi mūsų kaimynai buvo raudonplaukių Galagerių šeima, taip pat airiai. Galagerių ir O'Salivanų šeimynos buvo neatskiriamos dėl daugelio priežasčių: jie turėjo to paties amžiaus vaikų, o jauniausioji, Keitė, buvo mano geriausia draugė. Jos seserys Eimė ir Šeron buvo vienmetės su mano broliais. Pamenu, kaip sutūpusios galiniame kieme mudvi kepame molio pyragus arba piname ramunių vainikėlius ir, žinoma, vaikomės dičkius. Buvome dar visai pyplės.

Ponia Galager kasdien lyg adatomis badydavo jau bliūkštančią mano sielą, mat nuo ryto ligi vakaro kvietinėdavo Keitę.

– Keite, saulyte, pareik pietučių.

– Keite, saulyte, vakarienė ant stalo.

– Keite, saulyte, jau vėsta, pareik apsivilk megztuką.

Ir Keitė pašokusi straksi takeliu namo pas mamą, laukiančią tarpduryje. Pribėgusi apsikabina ją per kelius ir taip laiko, o motina pasilenkusi pamyluoja jai galvą ir pabučiuoja.

O man tai sminga į širdį.

Kaskart, kai Keitę apsikabindavo, aš pasijusdavau dar labiau nuskriausta. Keitės mama man rodė, kuo manoji nėra. Keitė turėjo tikrą mamą, o aš ne. Manoji buvo palūžusi.

Kai Keitė, aprengta dailiais languotais sijonėliais ir baltomis kojinaitėmis, išeidavo žaisti, jos mama palydėdavo ją akimis, kol ji atbėgdavo takeliu iki manęs, ir jų durys likdavo praviros.